Att leva och bo på Skaftö

En information från Skaftö Öråd

Stockevik 2001

Skaftö, en del i Lysekils kommun
Lysekil har 14621 invånare 2017 varav ca 10% bor på Skaftö.

Skaftö Öråd
Skaftö Öråd bildades 2003, en ideell förening vars idé är att engagera öborna i olika aktiviteter och projekt för att attrahera till inflyttning och därmed nå en ökad befolkning. Idéer och insatser utvecklas inom Örådet och förankras genom samråd med kommunens politiker. I nuläget arbetar flera grupper med olika projekt.
Alla är välkomna att arbeta i grupperna. Om resultaten kräver politiska beslut lämnas resultaten till kommunens politiker i form av medborgarförslag. Angelägna mål för Örådet är insatser för att öka bostadstillgången för ungdomar, öka antalet båtplatser som attraherar båtintresserade att flytta till ön och insatser för trafiksäkerhet, miljö och sysselsättning.
Örådet har 2018 ca 400 betalande medlemmar som hålls informerade genom Örådets hemsida och genom stormöten i Skaftö Folkets hus.

Örådets hemsida nås på adressen: **www.skaftoorad.se**

Medlemsavgift i Skaftö Öråd är 150 kr/ år. Skaftö Öråd har
Bankgiro: 492-4221 och
Swish: 1233382991

Att bo och arbeta på Skaftö.
Fiskenäringarna är fortfarande en viktig verksamhet för Skaftös befolkning. Räkfiske sysselsätter ett antal personer och numera pendlar invånarna mest till Lysekil och Uddevalla. Ölivet accepteras av dem som valt att bo på ön för att njuta av friheten i små nära samhällen med hav och natur inpå knutarna. Sysselsättningen på ön består av turistanknutna verksamheter med restauranger, hotell och konferensverksamhet, butiker, marinor för båtlivet, fisketurer, pensionat mm men även byggverksamhet med hantverkare som oftast är sysselsatta året runt. Fibernätet byggs ut i snabb takt på hela Skaftö vilket ger möjlighet att arbeta hemmifrån.
Det finns bra kollektivförbindelser med buss och färja som går från Fiskebäckskil till Lysekil. För barnfamiljerna finns förskola i Fiskebäckskil och Grundsund. Grundsund har även en skola till och med årskurs 6. Det är trygga platser för barnen, som har ökat i antal 2018, och är av stort värde för dagens stressade föräldrar. När barnen når högstadiet får de resa med färjan från Östersidan över fjorden till Lysekil.

Fritidsverksamhet och föreningsliv.
Idrottslivet på Skaftö är intensivt. På ön är man aktiv i fotboll, handboll, tennis, badminton, innebandy, golf, gymnastik och friidrott. I Grundsund finns en komplett gräsplan för fotboll och ett idrottshus med träningslokal för varierande idrotter och en arena med åskådarläktare. Ön har en 18-håls golfbana och en niohålsbana för Pay and play. Grundsunds båtklubb har utsetts till Årets båtklubb och Skaftö golfklubb har utsetts till Årets golfklubb.
Det finns båtklubbar i alla samhällena där ungdomar kan få lära sig att segla och där äldre kan odla sitt intresse för båt och båtliv i gemenskap med andra. På ön finns ridskola som ger unga möjlighet att lära sig rida och att sköta och umgås med djuren. På Skaftö Folkets hus finns fritidsgård och bio samt många andra arrangemang. Det rika föreningslivet med samhällsföreningar och verksamheten i Skaft Öråd ger nyinflyttade möjligheter att odla sina intressen och att skapa nya sociala kontakter. Antalet vandrings- och cykelleder har ökat i rask takt. Se speciell karta på Örådets hemsida.

Skaftös geografi och natur.
Skaftö är drygt 9 km lång och ca 3,5 km på bredaste stället. Ön ligger långt ut i havsbandet med en skärgård som ger skydd för havsvågorna. Skaftö är med sitt friska vatten ett paradis för bad och båtliv.
På öns östra sida finns en inre skärgård med Snäckedjupet kantad av Flatön och Ängön. Det är Evert Taubes Bohuslän där många av hans visor kom till på 1940-talet.

Evert Taubes Bohuslän
Evert Taube beskriver sin kärlek till landskapet i visan *Inbjudan till Bohuslän*. Poetiskt skriver han om bergen som i väster stiger som blågrå dyning mot havets rand, och innanför, mellan dessa urtidskullar, finns bördig jord och gammalt bondeland. Kom och se vårt Bohuslän om våren, sjunger Taube, du som äger blick för färg. Färgen kan man t ex skåda i *Vägeröds dalar*, ett naturreservat med gammal orörd bokskog och en flora som på våren är hisnande vacker med fält av blåsippor och senare med ett hav av

Vägeröds dalar

svalört och vitsippor. Längst ut i sydväst finns *Islandsberg*, ett bergmassiv drygt 50 meter högt som brant störtar i havet utan skydd av skärgården. Islandsberg är en fruktad passage i hårt väder som båtfolket försöker att undvika. Fyren och fyrvaktarstället längst ut på bergkanten kom till 1883 och var en välbekant plats för Evert Taube. Hans morbror var fyrvaktare där och Evert besökte stället redan som barn.

Öns samhällen har vuxit upp kring de naturliga hamnar som finns på ön. Även här stämmer Evert Taubes beskrivning i visan när han sjunger att dit tränger Skagerack med blåa kilar och strida strömmar klara som kristall. Det är i kilarna som samhällena finns.

Storsjöfisket och kutterperioden

I *Grundsund* fanns vid mitten på 1800-talet 15 storbackebåtar för storsjöfiske med bortåt 200 mans besättning och i slutet av seklet hade fisket kompletterats med ansjovisfabrik, sillrökeri och flera sillsalterier. Storsjöfiskets båtar ersattes i början av 1900-talet med engelska kuttrar och man fick en modern fiskeflotta för makrillfiske på Nordsjön och senare för långafiske för landning i Shetland. Under 1950-talet sysslade bortåt hälften av de förvärvsarbetande med fiskenäringar. 1988 fanns fem fiskebåtar i Grundsund medan det idag finns en båt som försörjer sig på räktrålning samt några mindre båtar för kustnära fiske.

Rederier, sjöfart och badortsverksamhet

Fiskebäckskil, och *Östersidan* hade en liknande utveckling men intresset förändrades successivt mot sjöfart. 1835 bildades Fiskebäckskils sjökaptensförening, som under en period utvecklade Fiskebäckskil till Bohusläns största redarsamhälle.

Sjökaptensföreningen upplöstes 1959. Under 1800-talet blev Fiskebäckskil också en badort med badinrättning, varmbadhus och en restaurang med verandor som öppnades 1867. Då byggdes också ett societetshus nära intill.

Fiskenäring i alla samhällena
I öns mindre samhällen *Rågårdsvik* och *Stockevik* blev fisket huvudnäring efter sillperioderna. *Stockevi*k hade i början av 1900–talet tretton fartyg med Stockevik som hemmahamn. Flera av dessa bedrev Islandsfiske och till och med valfångst. Fram till 1950-talet fanns tre pensionat och en lanthandel. *Rågårdsvik* har en liknande historia men efter 1700-talets sill-period blev segelfrakterna den dominerande näringen. Alla öns samhällen har också blivit mycket attraktiva sommarvisten.

Kort historik
Skaftö ligger mitt i Bohuslän i Lysekils kommun belägen söder om fjorden Gullmaren. Skaftö har bosättningar från bronsåldern, och är en gammal kulturbygd med fiskesamhällen och sjöfart redan på 1500-talet.

Några historiska data
Öns största samhälle är *Grundsund*. I dess inre del, Värbofjorden, fanns på 1700-talet ett fiskesamhälle som flyttades ut till viken innanför Ösö för att få djupare vatten för båtarna. I *Fiskebäckskil* byggdes den första kyrkan på 1500-talet och de äldsta bevarade husen är från 1600-talet. Under 1700-talets sillfiskeperiod blev fisket den dominerande näringen i båda dessa samhällen och befolkningen växte.

Välkommen till Skaftö

Grundsund en semesterdag

Bilderna i denna folder är med författaren Stig Greens tillstånd hämtade ur bildverket från 2001, Skaftö i Lysekils skärgård. Text av Kent Juvén. Denna folder är tryckt 2018